

Guía Docente				
Datos Identificativos				2014/15
Asignatura (*)	ANATOMÍA II		Código	651G01002
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Prerrequisitos				
Departamento	Medicina			
Coordinación	Fuentes Boquete, Isaac Manuel	Correo electrónico	i.fuentes@udc.es	
Profesorado	Arufe Gonda, María del Carmen	Correo electrónico	maria.arufe@udc.es	
	Díaz Prado, Silvia María		s.diaz1@udc.es	
	Fuentes Boquete, Isaac Manuel		i.fuentes@udc.es	
	Toro Santos, Francisco Javier de		javier.toro@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Estudo da anatomía dos membros superiores e inferiores, do sistema cardiorespiratorio e da esplanoloxía.			

Competencias da titulación	
Código	Competencias da titulación
B2	Ciencias clínicas.
B11	Manter actualizados os coñecementos, habilidades e actitudes.
B15	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe		
Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)	Competencias da titulación	
Dominar a terminoloxía anatómica, de modo que o alumnado coñeza a nomenclatura actualizada das estruturas anatómicas e adquira a capacidade de descrición destas estruturas empregando termos de orientación espacial.	B2 B11 B15	C1 C7 C8
Desenvolver a capacidade de observación.	B2 B15	C6
Coñecer a morfoloxía general do corpo humano, a localización, a forma e a estrutura dos seus órganos, sistemas e aparatos, e as súas interrelacións topográficas.	B2 B15	C6
Coñecer a morfoloxía, a localización e as interrelacións topográficas das estruturas anatómicas que constitúen, en particular, o aparato locomotor de membro superior e membro inferior, o sistema cardiocirculatorio e o aparato respiratorio.	B2 B15	C6
Identificar a forma e as relacións das diferentes estruturas anatómicas mediante o uso de esquemas, debuxos, fotografías, cortes multidireccionais, reconstrucións planimétricas e modelos tridimensionais (maquetas).	B2 B15	C6
Comprender a función dos órganos e sistemas a través da posición, forma e estrutura básica.	B2 B11 B15	C6
Utilizar os coñecementos anatómicos no plantexamento e análise de problemas clínicos pertinentes.	B2 B11 B15	C6

Alcanzar o nivel suficiente de coñecementos anatómicos para comprender outras áreas da titulación relacionadas ou para realizar cursos de especialización en diversos campos da Fisioterapia.	B2 B11 B15	C6
---	------------------	----

Contidos	
Temas	Subtemas
IV.- Aparato locomotor. Membro superior. Membro inferior.	<p>CONTIDOS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Anatomía funcional do membro superior. Ósos. Articulacións. Músculos. 2.- Vascularización e inervación do membro superior. 3.- Anatomía de superficie do membro superior. 4.- Anatomía funcional do membro inferior. Ósos. Articulacións. Músculos. 5.- Vascularización e inervación do membro inferior. 6.- Anatomía de superficie do membro inferior. <p>ACTIVIDADES PRÁCTICAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Estudiar o esqueleto de membro superior e membro inferior en maquetas e ósos. 2.- Identificar en maquetas articulacións do membro superior e do membro inferior. 3.- Identificar en maquetas músculos do membro superior e do membro inferior. 4.- Estudiar en maquetas a vascularización e inervación do membro superior e do membro inferior. 5.- Anatomía de superficie do membro superior e do membro inferior.
V. Sistema cardiocirculatorio.	<p>CONTIDOS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Corazón. Morfoloxía externa. Relacións. Vasos e nervios do corazón. 2.- Corazón. Morfoloxía interna. Cavidades cardíacas. 3.- Sistema da arteria pulmonar. Sistema da arteria aorta. 4.- Venas pulmonares. Sistemas da vena cava superior e da vena cava inferior. <p>Sistema linfático.</p> <p>ACTIVIDADES PRÁCTICAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Estudiar en maquetas a morfoloxía do corazón. 2.- Estudio en maquetas dos principais vasos sanguíneos.
VI.- Estesioloxía.	<p>CONTIDOS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Sentido da visión. Anexos do globo ocular. Estrutura do globo ocular. 2.- Sentido da audición. Oído externo. Oído medio. Oído interno. 3.- Sentidos do olfato, do gusto e do tacto. <p>ACTIVIDADES PRÁCTICAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Identificar en maquetas as estruturas anatómicas do globo ocular. 2.- Identificar en maquetas as estruturas anatómicas do oído externo, medio e interno.

VII.- Esplacnoloxía.	<p>CONTIDOS:</p> <p>1.- Sistema Dixestivo. Cavidade bucal, dentes, lingua e glándulas salivais. Farinxe e esófago. Glándulas tiroide e paratiroides. Timo. Estómago. Páncreas. Bazo. Fígado e vías biliares. Intestino delgado e grosso. Recto e ano. Peritoneo. Vascularización e inervación.</p> <p>2.- Aparato Respiratorio. Cavidades nasais. Larinxe, tráquea e bronquios. Pulmóns, pleuras e mediastino. Vascularización e inervación. Mecánica respiratoria.</p> <p>3.- Aparato Xénito-Urinario. Aparato urinario: ril, uréter, vexiga urinaria. Uretra. Glándula suprarrenal. Aparato xenital masculino: órganos xenitais internos e externos. Aparato xenital feminino: órganos xenitais internos e externos.</p> <p>ACTIVIDADES PRÁCTICAS:</p> <p>1.- Identificar en maquetas os compoñentes do aparato dixestivo.</p> <p>2.- Identificar en maquetas os componentes do aparato respiratorio.</p> <p>3.- Estudiar en maquetas os componentes dos aparatos xenitais masculino e feminino.</p> <p>4.- Estudiar en maquetas a estrutura do ril e da nefrona.</p>
----------------------	---

Planificación			
Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	14	28	42
Prácticas de laboratorio	16	32	48
Portafolios do alumno	0	26	26
Traballos tutelados	0	14	14
Presentación oral	6	8	14
Proba mixta	4	0	4
Atención personalizada	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Clase teórica participativa, favorecendo o intercambio de opinións, o debate e a resposta das preguntas formuladas polo alumnado.
Prácticas de laboratorio	Clases prácticas que complementan os contidos desenvolvidos nas clases teóricas. Empréganse as coleccións de maquetas e láminas do corpo humano e a osteoteca do Laboratorio de Anatomía Humana. Ademáis, mediante a palpación de estruturas, abórdase o estudo da anatomía de superficie. Nas prácticas de laboratorio foméntase a participación do alumnado, favorecendo o intercambio de opinións, o debate e a resolución de problemas. A docencia se imparte a un grupo reducido de alumnos, o que permite a atención personalizada para aclarar dúbidas.
Portafolios do alumno	Consiste en exercicios que o alumnado debe realizar (completar debuxos esquemáticos de estruturas anatómicas; identificar detalles anatómicos nos debuxos esquemáticos; recoñecer mediante anatomía de superficie determinandas estruturas anatómicas, etc.) recollidos nos CADERNOS DE TRABALLO DE ANATOMÍA HUMANA, elaborados polo profesorado da Área de Anatomía e Embrioloxía Humana, e ós que o alumnado ten acceso a través da plataforma virtual da universidade.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos/das estudantes, baixo a tutela do profesorado e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos/polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe.
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.

Proba mixta	<p>Proba mixta.- Inclúe.</p> <p>1.- PROBA DE ENSAIO.- Exame escrito constituído por 10 preguntas, cada unha delas cun enunciado que require unha resposta breve, en xeral dunha extensión non maior que media páxina. Esta proba permite determinar o grao de coñecemento sobre un aspecto concreto da materia e, en particular, valorar a capacidade de redacción e síntese do alumnado.</p> <p>2.- PROBA OBXECTIVA.- Inclúe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Preguntas de resposta múltiple.- Exame escrito tipo test que consta de 20 preguntas, cada una delas cun enunciado e catro posibles respostas das que só unha é verdadeira. - Preguntas de resposta breve.- Exame escrito constituído por preguntas que requiren como resposta unha palabra ou frase específica. - Proba de completar.- Exame escrito, no que cada pregunta consiste nun enunciado acompañado dun debuxo esquemático dunha estrutura anatómica. O enunciado esixe completar o debuxo esquemático mediante palabras e liñas. <p>3.- PROBA ORAL.- Este exame está dirixido só a persoas con discapacidades que dificulten a realización de exames escritos. Substitúe, por tanto, á Proba de ensaio e á Proba obxectiva. Consiste en preguntas cortas que o alumnado debe responder de forma oral con certa amplitude.</p>
-------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada consiste basicamente no control da aprendizaxe de cada alumno polo profesor-titor. A través da tutoría presencial e/ou da tutoría virtual (a través do correo electrónico), o profesor-titor aborda a resolución de dúbidas e a orientación ó estudo, así como o seguimento e a supervisión na realización de traballos.

Avaliación

Metodoloxías	Descrición	Cualificación
Portafolios do alumno	Consiste en exercicios que o alumnado debe realizar (completar debuxos esquemáticos de estruturas anatómicas; identificar detalles anatómicos nos debuxos esquemáticos; recoñecer mediante anatomía de superficie determinadas estruturas anatómicas, etc.) recollidos nos CADERNOS DE TRABALLO DE ANATOMÍA HUMANA, elaborados polo profesorado da Área de Anatomía e Embrioloxía Humana, e ós que o alumnado ten acceso a través da plataforma virtual da universidade.	10

Proba mixta	<p>Proba mixta.- Inclúe.</p> <p>1.- PROBA DE ENSAIO.- Exame escrito constituído por 10 preguntas, cada unha delas cun enunciado que require unha resposta breve, en xeral dunha extensión non maior que media páxina. Esta proba permite determinar o grao de coñecemento sobre un aspecto concreto da materia e, en particular, valorar a capacidade de redacción e síntese do alumnado.</p> <p>2..- PROBA OBXECTIVA.- Inclúe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Preguntas de resposta múltiple.- Exame escrito tipo test que consta de 20 preguntas, cada una delas cun enunciado e catro posibles respostas das que só unha é verdadeira. - Preguntas de resposta breve.- Exame escrito contituído por preguntas que requiren como resposta unha palabra ou frase específica. - Proba de completar.- Exame escrito, no que cada pregunta consiste nun enunciado acompañado dun debuxo esquemático dunha estrutura anatómica. O enunciado esixe completar o debuxo esquemático mediante palabras e liñas. <p>3.- PROBA ORAL.- Este exame está dirixido só a persoas con discapacidades que dificulten a realización de exames escritos. Substitúe, por tanto, á Proba de ensaio e á Proba obxectiva. Consiste en preguntas cortas que o alumnado debe responder de forma oral con certa amplitude.</p>	70
Traballos tutelados	<p>Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe.</p>	10
Presentación oral	Exposición y defensa do traballo tutelado.	10

Observacións avaliación

Os créditos da materia Anatomía Humana II, de 6 ECTS, distribúense tal como segue:

- Aparato locomotor dos membros superiores e inferiores: 4 ECTS
- Sistema cardiocirculatorio, estesioloxía e esplacnoloxía: 2 ECTS.

En caso de que a materia sexa impartida por máis de 1 docente, a nota final será a media entre as notas acadadas en cada parte avaliada.

En

caso de ter una nota media final con 5 ou máis de 5, e una parte suspensa, ésta, deberá alcanzar un mínimo de 3 puntos sobre 10 (30 % de coñecemento) para poder aprobar.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Moore KL, Dalley AF (2002). Anatomía con orientación clínica. Madrid, Editorial Médica Panamericana - Netter FH (2007). Atlas de Anatomía Humana. Madrid, Elsevier - Drake RL, Wayne V, Mitchell AWM (2005). GRAY. Anatomía para estudantes. Madrid, Elsevier - Schünke M, Schulte E, Schumacher U, Voll M, Wesker K (2005). PROMETHEUS. Texto y atlas de anatomía. Madrid, Editorial Médica Panamericana - Putz R, Pabst R (2001). SOBOTTA. Atlas de Anatomía Humana. Madrid, Editorial Médica Panamericana
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías